

ARDEALUL JURIDIC

REVISTA LUNARĂ

DE DREPT ȘI UNIFICARE LEGISLATIVĂ

ABONAMENTUL:

pentru Instituții și Autorități 500 Lei pe an
 pentru Autorități Judecătorești }
 " Magistrați } 350 Lei pe an
 " Avocați }

REDACTIA și ADMINISTRAȚIA

**Str. G. Mărzescu 20
 CLUJ**

Inregistrat la No. 2/1938 la Tribunalul Cluj

Publicațiuni și anunțuri pentru un număr
 2 lei cuvântul

Publicațiuni și anunțuri pentru mai multe
 numere 1.50 lei cuvântul

Fondator: VASILE M. DIMITRIU Consilier la Curtea de Apel din Timișoara

Comitetul de conducere și redacție:

I. MĂNESCU

fost Președinte la Curtea de Apel Cluj
 Directorul și proprietarul revistei

BCU Cluj / Central University Library Cluj

AL. ULVINIANU

Președinte la Curtea de Apel Cluj

I. PREDOVICIU

Procuror General la Curtea de Apel Cluj

Dr. AL. DRAGOMIR

Decanul baroului adv. din Cluj

Secretar

Dr. VIRGIL I. MĂNESCU

Asistent Universitar

Advocat

S U M A R :

Lovirea ascendentului de Nicolae Opreșanu.
 Infractionile de presă sub regimul Constituției din 1923, de
 Liviu Teclu.
 Jurisprudența Civile.

Jurisprudențe procedurale.
 Jurisprudențe Penale.
 Jurisprudențe la diverse legi.
 Publicații

Colaboratorii ocazionali cari au trei articole publicate au dreptul la colecția anului întreg.

Ori ce număr ne primit se retrimite la cerere in contul abonamentului

Prețul unui număr 35 lei

Cărți apărute:

Dr. T. Moisil. Advocat consilier Cluj; *Legea de ex-propriere pentru cauză de utilitate publică*, adnotată și însoțită de numeroase jurisprudențe. Prețul 160 lei.

Octavian Ionescu, Doctor și Laureat al Facultății de Drept din Paris. *Obligația pe cale de voință unilaterală și ante-proiectul Codului Civil Român.* Prețul 100 lei. Iași, Tipografia concesionară Alexandru A. Terek.

Vasile M. Theodorescu, Prim președinte trib. Timișoara: *Cărți de atac contra deciziunilor instanțelor de Casare.*

Paul Blumenfeld. Cercetarea paternității naturale în dreptul maghiar.

Revista Institutului Social Banat—Crișana No. 19 și 20.

Arhivele Institutului de medicină legală al Universității din Cluj, 1837.

Teodor I. Diaconescu. Doctor în drept. Procuror Trib. Sibiu; *Proprietatea aparentă.* Notă la o deciziune a Curtei de Apel din Cluj.

Ioan Șerban, avocat, Năsăud

Colecțiune de acte de notariat,
cereri și modele

Ediția 1935

Prețul redus: Lei 200.—
Se poate comanda la autor.

Traian Alexandrescu

Advocat, fost decan al Baroului
de Ilfov
București, Str. I. G. Duca 47

Gajurile Civile și Comerciale

Problema validității din punct
de vedere al condițiilor de
formă și de fond. Indrumări și
observațiuni practice pentru
bănci, comercianți și creditori.

Prețul 40 lei.

BANCA CENTRALA

Intreprinderi industriale
fondare și co-interesate:

Industria Sârmei — fabrică
de cuie și sarmă în Ghiriș,
gara Câmpia-Turzii;

Fabrica de Sticlărie S. A. în Turda

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
S. A. SEDIUL CENTRAL CLUJ

Filiale: Alba-Iulia, Bistrița, Hațeg
Sibiu, Turda.

Capital social 50 milioane, rezerve
20 milioane. depuneri 120 milioane

George Sofronie

Prof. la Univ. din Cluj.

Principiul Naționalităților în Tratatetele de Pace din 1919—1920.

Frontierele României sunt intangibile.

(Premiată de ziarul „Universul“).

București 1936

A apărut Cluj

Tratat de Drept Cambial

de **E. Cristoforeanu**
Doctor în drept dela Roma. Avocat

Vol. I. prețul 280

Vol. II. (ultimul) prețul 320

Comanda la „Curierul Judiciar“ Str. Artei 5
București

A apărut

Colecția de legi și
regulamente Tomul
XIII. partea I. pentru
anul 1935

a Consiliului legislativ.

Infracțiunile de presă sub regimul Constituției din 1923.

(Conferință ținută la Cercul de Studii juridice de pe lângă Tribunalul Cluj).

(Urmare și sfârșit)

Am văzut că instanța ordinară pentru judecarea crimelor și delictelor de presă este Curtea cu Jurați iar Tribunalul corecțional este instanța excepțională.

Mă opresc un moment asupra acestei instituțiuni în fața căreia se vor desbata cele mai multe infracțiuni prin presă.

Curtea cu Jurați, *judicium parium suorum*, este o instituție foarte veche. Unii îi așează origina la începuturile societății omenești, alții o regăsesc în instituțiile Grecilor și Romanilor, iar alții o socotesc ca un produs al Evului Mediu. Este cert că instituția Curților cu Jurați s'a păstrat și s'a dezvoltat în legislația engleză, de unde abia în timpurile moderne au luat-o cele mai multe popoare ale Europei, după ce a format, alături de abolirea cenzurei, unul din punctele principale ale revoluției franceze din 1791. Criticată de unii oameni de știință, apărată de alții, supusă mereu la reforme, înconjurată de o bogată doctrină, această instituție s'a menținut, deși legitimitatea și utilitatea ei constituie și astăzi un semn de întrebare.

Carar, Béranger, Garçon o susțin, Tarde, Lombroso, Eurico, Ferri cer desființarea ei. Tanoviceanu socotește că jurații n'au capacitatea ce se cere pentru rezolvarea marilor probleme penale, că ei aduc o slăbire regretabilă a represiunii și o tendință justificată de corecționalizare a crimelor, că ei sunt o instituție nedemocratică și neegalitară, că sunt o instituție periculoasă în afacerile politice și că ei nu se potrivesc cu firea poporului român. Achitările scandaloase, zice Tanoviceanu, înfloresc în realitate și azi în România ca și în toate țările cu toate reformele făcute și vor continua să se înmulțească orice reformă s'ar face, fiindcă viciul există chiar în instituție. Judecata de egalii săi a fost o justiție ideală pentru Evul Mediu, fiindcă judecata seniorului era de regulă asupritoare, pe când judecata egalului fiind reciprocă avea interes să fie bună și dreaptă, dar astăzi ea nu mai are rațiune, căci ce sunt judecătorii decât egalii noștri în societate, ei mai prezintă și avantajul unei bune selecționări. Judecătorii nu se lasă ușor influențați de vorbe, fiindcă știu să dea talentului ce este al talentului și dreptății ce se cuvine dreptății.

Domnilor, aceasta este în rezumat părerea lui Tanoviceanu, și desigur numai un aspect al problemei.

Este foarte posibil, că instituțiunea Curților cu jurați se menține cu toate criticile aduse, pentru că răspunderea judecării celor mai grave fapte penale este prea grea pentru umerii justiției. Mai cred că neajunsurile judecării prin jurați provin din faptul că judecata este scindată: jurații hotărăsc chestiunea de fapta vinovăției iar magistratii aplică pedeapsa, sistem abstract nepotrivit cu natura judecării omenești. Dacă s'ar

lăsa juraților și stabilirea pedepsei odată cu stabilirea vinovăției, judecata ar fi normală și achitările scandaloase ar înceta, fiindcă n'ar mai exista temerea juriului că intențiile sale de pedepsire vor fi depășite de magistrați și de rigoriile textelor de lege.

În sistemul acesta bincințeles, rolul președintelui Curții s'ar mărgini la conducerea desbaterilor, supravegherea deliberărilor și pronunțarea hotărârei. Asesorii ar fi cam ceace sunt și astăzi, simpli figuranți. **).

După cele ce am arătat mai sus, rațiunea excepțiunilor dictate de legiuitor la regula generală a competenței Curților cu Jurați, apare evidentă: de câteori legiuitorul a voit să fie mai sigur de pedepsirea infractorilor de presă, de atâtea ori a luat din atribuțiunea Curții cu jurați judecarea infracțiunii de presă și a dat-o judecătorilor de carieră.

Referitor la procedura de judecată a infracțiunilor prin presă, secțiunea I din cap. IV al proc. penale stabilește unele reguli importante. Mai întâi de toate partea reclamantă trebuie prin plângere să facă alegere de domiciliu în circumscripția instanței, adică în județul respectiv și să alăture publicațiunea incrimnată.

Alegerea de domiciliu atrage după sine valabilitatea tuturor actelor de procedură efectuate la acel domiciliu care domiciliu nu poate fi schimbat ulterior, fiindcă scopul urmărit de legiuitor, siguranța în îndeplinirea procedurii ar fi derutat.

Președintele instanței unde s'a depus plângerea fixează termen de judecată dacă articolul incriminat este semnat de autor, iar dacă nu, citează de urgență atât pe cel arătat de reclamant ca autor cât și pe persoana care conform art. 181 c. p. are răspunderea subsidiară, spre a declara cine este persoana răspunzătoare.

Stabilirea persoanei răspunzătoare de fapta incriminată formează o chestiune prealabilă a judecării, chestiune care împiedică judecarea în fond și pe care instanța este datoare să o soluționeze înainte de a intra în desbateri asupra fondului. Deci când articolul nu e semnat, la primul termen de înfățișare trebuiesc citate toate aceste persoane eventual răspunzătoare pentru ca instanța ascultând susținerile și probele lor să decidă în prealabil cine este persoana răspunzătoare de faptul penal, care singură va fi menținută în cauză ca inculpat.

Rezolvarea chestiunii prealabile referitor la persoana inculpatului, este atât de importantă, încât art. 602 pr. p. prevede pentru lipsa ei sancțiunea nulității procedurii, iar art. 599 din acelaș cod stabilește regula că la Curtea cu Jurați, tot juriul este chemat să hotărască asupra ei.

Prin urmare când persoana autorului nu este suficient identificată, președintele Curții înainte de a începe desbaterile asupra fondului,

**) Este drept că legiuitorul din 1936 a căutat să remedieze în parte acest neajuns prin inovațiunea din art. 420 c. p. conform căruia la stabilirea pedepsei iau parte afară de magistratii Curții și 2 dintre jurați delegați prin majoritate de voturi sau trasi la sorti. Rămâne ca timpul să dovedească dacă reformele introduse au darul să remedieze neajunsurile de totdeauna ale Curților cu Jurați.

este dator să pună juraților o chestiune specială asupra persoanei răspunzătoare, astfel că în această privință operațiile se succed în modul următor: mai întâi curtea compusă din cei 3 magistrați, cu majoritate de voturi, stabilește prin apreciere dacă există îndoială asupra persoanei inculpatului. În cazul că există îndoială președintele Curții pune juraților chestiunea specială, iar juruații se retrag în camera de deliberare însoțiți de președintele Curții cu dosarul și după deliberare răspund prin vot secret la chestiune.

Știm că una din inovațiunile noului cod penal Carol II este participarea președintelui Curții la deliberările juraților pe care deliberările le prezidează fără a avea voie să-și spună părerea lui proprie, dar fiind dator să dea explicațiunile cerute de jurați, inovațiune fericită atât pentru lămurirea juraților, cât și pentru ordinea și legalitatea deliberării. Juratul îndrăzneț care voeste a sili pe ceilalți jurați să voteze într'un anumit sens, nu-și va mai putea exercita presiunea, datorită acestei măsuri.

În rezumat, atât tribunalul corecțional cât și Curtea cu Jurați, în procesele de presă trebuie, sub sancțiunea nulității, printr'o încheiere premergătoare să decidă asupra persoanei inculpatului la Curțile cu Jurați hotărând jurații prin chestiune specială. Această încheiere premergătoare nu se poate ataca cu apel sau cu recurs decât odată cu fondul, pentru că prin art. 455 și 471 pr. p. legiuitorul a păstrat regula că numai acea încheiere intermediară se poate ataca cu apel sau recurs separat, când instanța s'a pronunțat asupra eliberării deținutului, sau când a hotărât întreruperea procesului, sau s'a desinvestit de judecată. Nefiind încheierea noastră premergătoare cuprinsă în niciuna din aceste excepțiuni, ea urmează regula generală putându-se ataca numai odată cu fondul*).

O altă regulă de procedură stabilită special pentru judecarea infracțiunilor de presă este că judecarea calomniei defăimării sau insultei adusă prin presă contra unui candidat în perioada electorală, trebuie făcută, spune art. 600 pr. p. de urgență și cu precădere. Urgența nu are altă explicație decât ca restabilirea judecătorească a adevărului să se facă înainte de votare, pentru ca omul să nu piardă simpatiile opiniei publice și voturile, pe nedrept.

Alte dispozițiuni speciale sunt acelea care ordonă ca prin chiar citația ce se trimite inculpatului să se arate precis contra cănei scrieri s'a

*) În ce privește despăgubirile civile, obligațiunea cade conf. art. 182 c. p. nu numai asupra persoanei condamnate penalicește, ci, în toate cazurile, este obligat în mod solidar și proprietarul publicațiunei. Pentru aceasta, nu trebuie pierdut din vedere ca și proprietarul publicațiunei să fie chemat în proces ca răspunzător civil.

Despăgubirile civile cuprind, după cum preciza vechiul art. 39 al legii presii din 1914, restituirea pagubelor materiale și o satisfacțiune bănească pentru paguba nematerială, stabilită de către instanță prin apreciere. Jurații n'au cuvânt în chestiunea despăgubirilor civile și nici chiar cei 2 delegați care conflucrează la stabilirea pedepsei nu participă la stabilirea despăgubirilor. Chestiunea este pur civilă și aparține judecătorilor de carieră întotdeauna.

făcut reclamațiunea, să se arate calificarea faptului și textele de lege pe care se sprijină plângerea, toate acestea sub sancțiunea de a se socoti nulă chemarea în judecată. Apoi dispoz. art. 603 și 604 pr. p. care obligă pe inculpatul ce voeste să se apere de acuzațiunea de calomnie, invocând adevărul celor publicate de el, să anunțe în scris instanței în 10 zile dela primirea citației faptele ce voeste a dovedi și probele pe care se întemeiază, depunând și copiile actelor ce le posedă; instanța înștiințează pe reclamant și ministerul public despre depunerea anunțării, iar în alte 10 zile dela primirea înștiințării are și reclamentul timp ca să răspundă arătând și probele sale și depunând copii de pe actele de care se folosește.

Consecința nefacerii în termenul prescris a acestor anunțări este că instanța nu poate lua în considerare probele ce s'ar propune ulterior referitor la chestiunea adevărului faptelor imputate.

Dacă inculpatul lipsește, atât Tribunalul cât și Curtea cu jurați judecă în lipsă, cu deosebirea că hotărârea Tribunalului poate fi atacată numai cu apel, pe când a Curții cu Jurați poate fi atacată cu recurs, dar și cu opoziție în termen de 10 zile dela comunicare. În caz de opoziție Curtea cu Jurați judecă din nou în prima sesiune ce urmează. Bineînțeles că dacă și de astădată inculpatul lipsește, el nu mai poate face opoziție, fiindcă art. 454 pr. penală a menținut vechia regulă: opposition sur opposition ne vaut.

În ce privește executarea hotărârilor aduse în materia infracțiunilor de presă, proc. penală în art. 606 cuprinde dispozițiuni care reglementează inserarea hotărârei în însăși publicațiunea care a fost folosită pentru comiterea infracțiunei. Se caută prin aceasta o contrabalansare a efectului psihologic de publicitate.

Astfel oricare ziar este obligat ca în termen de 2 zile dela invitarea făcută de autoritate să publice în întregime și fără comentarii hotărârea definitivă adusă fie contra autorului fie contra vreuneia din celelalte persoane răspunzătoare, iar în reviste inserarea trebuie să se facă în primul număr ce apare după primirea hotărârei.

Lichidarea cheltuelilor de publicare a hotărârei o rezolvă președintele Tribunalului local pe cale grațioasă printr'o ordonanță presidentială care, spune textul, nu este supusă la nicio cale ordinară de atac, ceace ar însemna că nu este supusă nici recursului. E inutil să mai argumentez cât de fals sună oricând dispozițiunea prin care se înlătură recursul în casare, care este de ordin constituțional, prin urmare cu tot textul contrariu al legii, ordonanța de care vorbim se va putea ataca cu recurs la instanța superioară *).

Dacă infracțiunea de presă este un delict contra onoarei, insultă, calomnie sau defăimare, procedura obligatorie de conciliene prevăzută de art. 607—610 pr. p. are loc numai când autorul

*) Când este condamnat autorul, reclamantul trebuie să anticipeze costul publicațiunei, având apoi dreptul să se despăgubească dela autor, când însă este condamnată una dintre persoanele care răspund subsidiar, cheltuelile de inserarea condamnățiunei privesc publicațiunea respectivă.

scrierii este cunoscut. Aceasta însă nu înseamnă că reclamantul nu se poate împăca în orice stare a procesului și cu persoanele subsidiar responsabile de oarecând art. 518 din c. p. pune regula generală că în materie de delictе contra onoarei împăcarea părților stinge incriminarea.

Cum art. 606 pr. p. prevede că numai hotărârea de condamnare definitivă trebuie publicată, urmează că hotărârea de expedient care constată împăcarea părților nu trebuie publicată.

Domnilor, pentru a face expunerea mea cât mai plastică și a o ține cât mai aproape de realitate, trec acum în revistă în mod succint, păstrând ordinea codului penal, acele infracțiuni care pot fi comise prin presă. Este ca o ilustrare la ceace am vorbit până acum.

Păstrând, cum am spus, ordinea codului penal, dăm mai întâi peste crima de trădare a patriei. Poate fi crima de trădare săvârșită prin presă? Evident că da, căci spune art. 184 c. p.: comite crima de trădare cetățeanul român care săvârșește **vreo faptă** în scop de a supune teritoriul statului sau o parte din el, suveranității unui stat străin sau de a suprima ori știrbi independența statului. Expresiunea „vreo faptă” este atât de generală încât cuprinde în sine și faptele cu caracter de trădare săvârșite prin presă.

Când în articolele următoare legiuitorul analizează și așează pe categorii aceste diferite fapte, el se referă în mod expres la comiterea trădării prin presă. Astfel în aliniatul 5 din art. 187 c. p. se stabilește pedeapsa agravată de 5—10 ani muncă silnică pentru cei care se învoiesc ca prin mijloace de presă să facă acte care tind să angajeze Statul Român la război sau neutralitate cum și pentru cei care primesc foloase de orice fel sau chiar numai promisiuni pentru ca prin presă să lucreze în contra interesului național în caz de război.

Iată alte variante ale tradării ce pot fi comise prin presă în timp de război: îndemnarea soldaților români de a trece la inamic, provocarea de revolte sau panica în trupe, și orice alte fapte zice art. 188, prin care se dă sprijin inamicului. Prin urmare publicarea sau răspândirea de manifeste sau ziare tendențioase printre soldați în timp de război constituie crima de trădare a patriei prin presă și se pedepsește cu muncă silnică pe viață, dacă bineînțeles fapta nu va fi pedepsită mai scurt în fața plutonului de execuție.

Un alt aspect al trădării prin presă îl prezintă art. 191 c. p. care pedepsește pe cel care comunică, publică sau reproduce, chiar parțial sau incomplet, planuri, scripte, documente interesând apărarea națională.

Mai există, prevăzute de art. 198 c. p. delictul și crima defetismului, care foarte ușor se poate comite prin presă, fiindcă presa constituie mijlocul cel mai eficace pentru răspândirea știrilor false, exagerate sau tendențioase referitoare la situațiunea defavorabilă a țării în timp de război.

Se vede din toate acestea cât de strâns poate fi legată presa de infracțiunile care ating însăși ființa Statului nostru; infracțiuni cuprinse

în Cap. I Titlul I (Cartea II a codului penal sub denumirea de crime și delictе contra siguranței exterioare a Statului.

Dar și siguranța interioară a Statului poate fi atacată prin presă, astfel ofensarea Regelui, a familiei Regale sau publicarea știrilor false referitoare la ordinea legală a succesiunii la tron sau la forma de guvernământ a Statului, instigarea locuitorilor de a se ridica contra ordinii constituționale, de asemenea instigarea militarilor la nesupunere, sau fapta aceluia care, cum spune art. 215 c. p. aduce ofensă în public națiunii sau Statului Român sau drapelului român, chiar și în străinătate, toate acestea, constituiesc crime și delictе săvârșite contra siguranței interioare a Statului Român și se pot comite și prin presă.

În titlul II al Cărții III-a se cuprind delictеle contra exercitării drepturilor politice și cetățenești, infracțiuni mai ales în legătură cu alegerile, dintre care numai împedecarea cetățenilor dela vot prin amenințări se poate săvârși prin presă. Ar fi cazul celui care tinărește afișe prin care sub amenințări somează pe aderenții adversarilor să nu vie la votare.

Titlul 3 cuprinde crime și delictе contra administrației publice cum sunt: delapidarea, refuzul de serviciu abuzul de putere, mituirea etc., toate acestea prin natura lor incapabile de a fi săvârșite prin presă. Ele pretind acte materiale speciale și dinectе.

Tot asemenea sunt imposibil de comis prin presă delictеle cuprinse în titlul IV zise contra administrării justiției, cum sunt denunțarea calomnioasă, arestarea ilegală, mărturisirea mincinoasă, ascunderea cadavrului, duelul și altele. Face excepție eclatantă delictul de divulgare a actelor de procedură secretă prevăzut de art. 293 c. p. care pare a fi special creat pentru presă. De acest delict se face vinovat cel care dă publicității actele de procedură în materie de crimă sau delict înainte de desvăluirea lor în instanță, precum și actele de cercetare ale unei afaceri clasate. Să notăm bine: cercetările unei afaceri clasate nu se pot da publicității. Apoi cel care publică o dare de seamă asupra debaterilor unui proces dacă debaterile au fost declarate secrete, cel care publică părerile individuale ale judecătorilor avute la aducerea unei hotărâri sau publică aprecieri tendențioase asupra soluțiunei încă nepronunțată, cel care publică dări de seamă referitoare la procesul unui inculpat minor sau publică fotografia minorului, precum și cel care publică dări de seamă într'un proces de defăimare în care proba versității faptelor imputate nu este permisă. Toți aceștia comit delictul divulgării actelor de procedură secretă, prin presă.

Deși legea din 1914 a fost în întregime abrogată de noul cod penal, avem ocazia aci să vedem cum această lege, din punct de vedere doctrinal își păstrează și astăzi valoarea. În adevăr art. 2 din această lege dă definiția „produsului de presă” definiție pe care trebuie neapărat să o cunoaștem, fiind însemnată pentru stabilirea elementului material al infracțiunei.

„Produs de presă” spune art. 2, este multi-

plicarea pe cale tehnică sau chimică a oricărei scrieri, desemn sau compoziție muzicală. Normele de drept stabilite asupra produselor de presă, inebuesc aplicate corespunzător și la exprimarea multiplicată a gândirii prin fonograf sau prin alt aparat". Aceasta este definiția produsului de presă, dată de legea presei din 1914. Aplicând la împrejurările vieții sociale de azi, această regulă perfect valabilă, stabilim că produs de presă se chiamă nu numai multiplicarea obținută prin tipar, dar și aceea obținută prin orice aparat, deci prin plăci de gramafon, cinematograf, radiofonie și televiziune. Toate infracțiunile săvârșite prin unul din aceste moduri de multiplicare sunt infracțiuni de presă. Dacă viitorul, ceace nu lasă nicio îndoială, va născoci și alte aparate de multiplicare a gândirii, vor intra și acestea printre mijloacele de comitere a infracțiunilor de presă.

Darea în publicitate este o noțiune mai largă, fiindcă ea se poate face și prin alte mijloace decât cele de presă. Astfel portretul unui micor infractor poate fi dat publicității chiar fără să fie multiplicat și anume prin expunerea originalului într'o vitrină sau aprecieri tendențioase asupra verdictelor probabile se pot face și prin strigări în piață sau pe scena unui teatru. In aceste cazuri elementul dării în publicitate a fost realizat, însă nu avem de a face cu un delict comis prin presă, ci cu o infracțiune pură și simplă, care se va judeca de Tribunalul corecțional.

Tot la art. 293 c. p. adăugăm că legea permite studiile științifice având de obiect aceste fapte a căror publicare este pedepsită, cu condițiunea ca numele părților interesate să nu fie menționat.

Dintre infracțiunile titlului 4 mai poate fi săvârșită prin presă o infracțiune în legătură cu duelul și anume: expunerea unei persoane la imputări sau batjocură pentru că nu a provocat sau nu a acceptat o provocare la duel.

Dintre infracțiunile titlului II din cartea II-a a c. p. zise delict contra cultului și respectului datorit morților, nici unul nu se poate comite prin presă, din cele cuprinse în titlul 6, crime și delict contra liniștei publice se pot comite prin presă următoarele: instigarea la asociere pentru comitere de crime și delict, răsnândirea de publicațiuni interzise, instigarea publicului la nesupunere către legi și autorități, laudarea crimelor sau delictelor care se numește delictul de apologie a infracțiunilor și publicarea de știri false menite să turbure liniștea publică. Crimele și delicturile care produc pericol public nu se pot săvârși prin presă. Presa oricât de virulentă ar fi nu poate otrăvi apa dintr'un puț și oricât ar fi de aprinsă nu poate incedia o magazie. Asemenea nu poate ocaziona delict contra sănătății publice, nici falsificare de monedă sau fals în acte publice și private. In schimb prin presă se pot comite delicturile din titlul 10 al c. p. privind creditul Statului sau creditul particular. Iată spre exemplu știrea malițioasă că galeriile de mină ale Societății X s'au prăbușit și casierul a fugit în America.

Infracțiunile contra pudoarei și bunelor moravuri precum și delicturile contra familiei nu se pot săvârși prin presă, cu excepția delictului

de ultraj la bunele moravuri pedepsit de art. 429 c. p., iar dintre delicturile și crimele contra persoanelor se pot săvârși prin presă numai următoarele: amenințarea și șantajul, violarea de secrete, calomnia, defăimarea și injuria.

Dintre crimele și delicturile contra patrimoniului se pot comite prin presă numai cele despre care deja am amintit și anume: lansarea loteriei neautorizate și turburarea prețurilor târgului.*).

Iată o scurtă privire asupra infracțiunilor de drept comun care se pot comite prin presă.

Să vedem acum care sunt delicturile tehnice de presă. Am spus că acestea nu pot fi comise decât de către persoanele care administrează presa. In adevăr titlul 15 din c. p. stabilește o serie de obligațiuni pentru persoanele care administrează această presă. Astfel reese din art. 574 c. p. că orice persoană care se socotește atinsă, fie și indirect prin vreo publicațiune periodică, are dreptul să ceară publicarea în aceeași revistă sau ziar în aceleași condițiuni, ca și articolul incriminat, gratuit și fără vreo intercalare sau comentariu a unui răspuns de două ori mai lung redactat într'o formă obiectivă. Directorul ziarului, sau în lipsa lui redactorul acestuia care refuză publicarea răspunsului, se pedepsește cu amenda de 2000—10.000 lei pe lângă obligarea de a publica răspunsul sub sancțiunea unei daune de 500 lei de fiecare zi de întârziere.

Apoi proprietarul publicațiunii care nu înscrie în fruntea acesteia vizibil și permanent numele redactorului responsabil sau arată ca redator pe o persoană necalificată conform art. 575 c. p. de apariția publicațiunii periodice nu face înscrierile legale la instanța competentă, se pedepsește cu închisoare cor. de 2—6 luni și amendă. Se mai pedepsește cu amendă directorii și în lipsa lor redactorii care nu publică hotărârile de presă relative la publicațiunile lor sau nu publică comunicatele oficiale.

Se pedepsește cu amendă de 5000—20.000 lei și tipograful care nu indică pe imprimat numele și domiciliul său care tipărește un ziar fără arătarea persoanelor subsidiar responsabile, sau nu s'a conformat obligației de depozit impusă de lege.

Ultimul delinquent al codului penal este vânzătorul sau distribuitorul de ziare când acestea nu cuprind numele persoanelor subsidiar responsabile. Cu aceasta se termină și seria delicturilor tehnice de presă.

Domnilor, nu este posibil a vorbi despre infracțiunile de presă fără a atinge și chestiunea cenzurii, fiindcă cenzura nu este și nu poate fi altceva decât mijlocul de prevenire a infracțiunilor de presă.

Poporul nostru are o bună zicătoare: un nebun aruncă o piatră în puț și 9 înțelepți nu o pot scoate afară. Morala zicătoarei ne învață că este infinit mai practic a împedeca din timp producerea faptului dăunător, decât a căuta pe urmă repararea consecințelor acestui fapt. De altfel utilitatea mijloacelor preventive s'a dovedit și în alte domenii ale vieții sociale. In medicina,

*) Plagiatul, fiind atingerea dreptului de proprietate artistică și literară, este un delict analog faptului și în consecință nu poate fi infracțiune de presă, deși se comite cu ajutorul presei.

spre exemplu, mijloacele preventive au căpătat o importanță netăgăduită, în economia politică de asemenea.

Este o veche desbatere aceea a legitimității mijloacelor preventive în materie de presă.

În epoca dinaintea revoluției franceze, pe vremea lui Ludovic al 14-lea și al 15-lea când ideile constituționale engleze consfințite în Anglia de Wilhelm de Orania și păstrate acolo cu sfîințenie, își făceau loc și în Franța și se cristalizau în scrierile enciclopediștilor francezi, cenzura presei se exercita cu o rigoare violentă.

Ca o consecință, abolirea cenzurei a devenit na una din revendicările de căpetenie ale revoluționarilor din 1789. Declarațiunea drepturilor omului și ale cetățeanului din 26 August 1789 cuprinde și principiul libertății presei. În fruntea constituției franceze din 3 Sept. 1791 a figurat Declarațiunea drepturilor omului și ale cetățeanului.

După ce furtuna revoluției a trecut, Ludovic al XVIII-lea și cu deosebire Carol X, reprezentanți ai trecutului anterevoluționar au reînființat măsurile contra presei. În urma revoluției dela 1830, venind la tronul Franței Ludovic Filip, rege așa zicând liberal, s'a promulgat charta constituțională din 14 August 1830, care în art. 7 a dispus: „cenzura nu va putea să fie niciodată restabilită”. Revoluția din 1848 aduce însă abdicarea lui Ludovic Filip și proclamarea republicei franceze.

Constituțiunea acestei republici din 4 nov. 1848 în art. 8 oprește cenzura prin cuvintele: „presa nu poate fi în niciun caz supusă cenzurii”.

Dar republica franceză din 1848 n'a durat decât 3 ani, căci după votul poporului francez din 20 Dec. 1851, Napoleon al III-lea se impune întâi ca preș. de rep. pe 10, ani, apoi se proclamă împărat. Constituția promulgată de el recunoaște teoretic prin art. 1 marile principii proclamate în 1789 însă nu pomeneste nimic despre libertatea presei care de fapt a și fost desființată.

După căderea lui Napoleon al III-lea Franța revine la forma republicană și constituția din 1875 restabilește libertatea absolută a presei.

Am înșirat aceste vicisitudini ale vieții constituționale franceze pentru a evidenția că lupta în jurul cenzurei s'a purtat între cele 2 extreme. Deoparte guvernele absolutiste s'au servit de cenzură, ca de o armă politică cu scopul de a împedea responsabilitatea actelor proprii, de altă parte mulțimea revoluționară a căutat abolirea totală a cenzurei pentru ca excesele și ațâțarea să nu aibă nici un frâu. Astfel această instituție care are la baza ei o rațiune socială atât de evidentă, a fost târâtă în dreapta și în stînga după voința celor interesați, stăpâni la un moment dat pe puterea publică.

Constituția țării noastre din 1866, apoi constituția României întregită din 28 Martie 1923, ambele inspirate de mișcarea liberală a ideilor revoluției franceze, opresc în mod absolut cenzura. Iată ce spune art. 25 al constituției din 1923: nicio lege excepțională nu se va putea înființa în această materie, nici cenzura, nicio altă măsură preventivă pentru aparițiunea, vinderea sau distribuirea oricărei publicațiuni nu

se va putea înființa. Nu este nevoie de autorizațiunea prealabilă a nici unei autorități pentru aparițiunea oricărei publicațiuni, nici o cautiune nu se va cere dela ziariști, scriitori, editori, tipografi și litografi, presa nu va fi pusă niciodată sub regimul avertismentelor, nici un ziar sau publicațiune nu va putea fi suspendat sau suprimat.

Astfel ne-am putea mira știind că în realitate în momentul de față cenzura tuturor publicațiilor este înființată, cu tot acest text prohibitiv al constituției. Nu este însă o călcare a constituției, ci este numai aplicarea unui alt articol din constituție și anume a art. 128 care prin aliniatul 2 permite ca în caz de pericol de Stat să se instituiască prin lege starea de asediu generală sau parțială. Constituțiunea nu definește mai departe ce însemnează starea de asediu, aceasta o spune însăși legea pentru starea de asediu din 10 Dec. 1864, care lege este și astăzi în vigoare. Așa zicând: starea de asediu se definește pe ea însăși, și este juridic să fie așa. În adevăr starea de asediu este starea de legitimă apărare a Statului. După cum o persoană nu poate prevedea mai dinainte prin ce mijloace se va apăra când va fi în stare de legitimă apărare tot așa nici constituțiunea nu putea să determine anticipativ măsurile ce s'ar impune la un moment dat pentru salvarea statului, măsuri care se determină prin reacțiune după natura pericolului ivit. Prin urmare în caz de stare de asediu, aceste măsuri excepționale se pot lua conform legii de bază din 1864, la care toate legile ulterioare fac trimitere, sau conform unei alte legi a stării de asediu ne care corpurile legiuitoare la un moment dat o pot vota și care ar fi sancționată de M. S. Regele.

Prin legea din 1864, dezvoltată în 1933, în timpul stării de asediu se pot introduce cenzura și împedecarea apariției ziarelor.

Așa se explică cum astăzi ființează cenzura cu toată prohibițiunea constituției.

Domnilor, nu pot să accentuez îndeajuns utilitatea socială a unei adevărate cenzuri: adică a aceleia care să nu fie decât mijlocul preventiv în contra infracțiunilor de presă și nimic mai mult.

Presa reprezintă un mijloc atât de puternic de propagare a ideilor încât se poate spune că formarea sufletului și viitorul unui neam este la discreția presei. Nu voi înșira abuzuri, ci voi aminti numai ce impresiune dureroasă a produs în inima fiecăruia dintre noi, acea crimă săvârșită acum câțiva ani de unii elevi de liceu, aflați sub influența nenorocită a unor tipărituri răufăcătoare. Ce bine ar fi fost dacă acea sămânță rea socială ar fi fost la timp apărută dela încolțire, de o cenzură inteligentă, pătrunsă de rolul ei social desinteresată, cu vedere clară asupra consecințelor.

Este nevoie să vă amintesc reclamele și afișele pornografice care constituie adevărate instigațiuni la infracțiunile contra moralei, ce murdăresc uneori și zidurile onășului nostru?

Dar chiar în domeniul politic sau al ideilor pure o cenzură obiectivă este utilă. În nrul din 19 Dec. 1937 al ziarului Curentul, Dl. Romulus Dianu scrie: ziaristica nu e atât o profesiune cât e o pasiune. În aceste cuvinte se cuprinde măr-

turisirea dificultății de a fi obiectiv în anumite momente. Ei bine, când pasiunea întrece limitele impuse de rațiune, în acel moment se impune un alt control, care poate fi cenzura. Dar o cenzură logică, liberă de prejudecăți și de influențe și mai ales liberă de vitiul care a întunecat scrisul, liberă de pasiune, o cenzură care să nu fie armă politică.

Fiindcă aci stă, domnilor, reversul medaliei. O cenzură care în locul pasiunii scriitorului așează pasiunea celui care cenzurează este mai rea decât lipsa cenzurei, pentru că ea provoacă imediat conflictul, în loc să-l înlăture.

De aceea într'un stat bine organizat, cenzura nu poate fi în mâna oamenilor politici ci ea ar trebui exercitată de un corp de magistrați specializați, cari nu au a se teme nici de presă și nici de influențele sau presiunile politice. Această cenzură, al cărui obiect trebuie să fie exclusiv prevenirea infracțiunilor de presă de orice fel, pe baze științifice și juridice ar trebui să ființeze, nu ca o măsură excepțională, ci ca o instituție permanentă. Într'un stat bine organizat nu se poate permite oricui să tipărească orișice, fiindcă piatra aruncată în puț de un inconștient, nici 99 învățați nu o pot scoate afară.

Domnilor, dacă ași fi pesimist, ași termina evocând imagina unui procuror ideal, care privind o foaie de ziar ar vedea de sus și până jos negru, numai infracțiuni de presă.

Cum însă idealul nu se încorporează cu una cu două, nici măcar într'un procuror, cum nici eu nu sunt pesimist, prefer să imit pe doctorul V. A. Ureche, care la sfârșitul conferinței sale în contra alcoolismului, a băut cu mare poftă unu pahar de bere.

Prin urmare: trăiască presa, cu cât mai puține infracțiuni de presă.

Cluj 2 Februarie 1938.

LIVIU TECLU
judecător în Cluj

Jurisprudențe civile

CURTEA DE CASAȚIE S. I.

Decizia Nr. 1675—1937.

Președinte T. MAGHERU Cons.

Divorț. Pensiunea de întreținere a femeii. Quantum. Criterii în fixarea lui.

Art. 102 din legea matrimonială din Ardeal prevede că judecătorul va stabili pensiunea de întreținere a femeii potrivit situației de avere a soților și a circumstanțelor cauzei și va putea chiar să absolve complet pe bărbat dela întreținere.

Din cuprinsul acestor dispozițiuni rezultă că în stabilirea quantumului pensiunii alimentare a femeii judecătorul va trebui să țină seamă nu numai de situația de avere a femeii care solicită pensiunea, ci și de situația averii soțului și deci de raportul dintre cele două situațiuni, fiind așa dar determinarea situației averii soțului un element, neapărat necesar la stabilirea pensiunii alimentare.

Intru cât în speța de față Curtea de Apel a stabilit quantumul pensiunii alimentare al

reclamantei recurente, ținând seama numai de situația averii ei, fără a se cerceta care este situația averii soțului și deci raportul dintre cele două situații, urmează dar că procedând astfel a făcut o rea aplicație a rt. 102 din legea citată și a săvârșit o omisiune esențială, căci recurența s'a referit și a invocat și acest element.

CURTEA DE CASAȚIE SECȚIUNI-UNITE

Decizia Nr. 136 din 11 Martie 1937.

Președinția dlui **D. G. Lușu**, Președinte.

COMPETINȚA. DREPTURI CAȘTIGATE.

Lego violând acest drept. Instanța competentă să statueze asupra aplicabilității unor asemenea dispozițiuni legale.

Că, instanțele judecătorești de fond nu sunt îndrituite să refuze aplicațiunea unei legi pentru motivul că ea ar fi retroactivă, — ci din contră, ele sunt obligate să rezolve litigiul în cadrul legilor existente, chiar dacă acestea ar viola drepturi câștigate;

Că, chestiunea dacă o lege aduce sau nu atingere unor drepturi intrate în patrimoniul părților și dacă aceste drepturi fac parte sau nu din acelea pe cari art. 17 din Constituție le garantează, — este o chestiune care nu poate fi cercetată decât pe calea unui recurs în constituționalitate, ceace în cazul din speță nu există.

Jurisprud. comerciale

CURTEA DE CASAȚIE S. III

Decizia Nr. 299—1937.

Președinția dlui **C. Grăciunescu**, Cons.

Mandat de plată cambial. Societate în nume colectiv. Asociat retras din ea înainte de introducerea cererii de concordat preventiv. Beneficiul concordatului societății profită și lui. Rațiune. Gir dat de asociat unei asemenea societăți pentru o datorie cambială a societății. Giranțul nu poate avea mai mari răspunderi ca asociații rămași. Art. 42 alin. 2 și 3 din legea concordatului preventiv.

În contra mandatului de plată cambial nr. 1306 din 1934 emis de Tribunalul Cluj s. III la cererea reclamantei văduva lui A. H. prin care pârâții E. L. D. B. și Z. B. au fost obligați în mod solidar la plata sumei de 5500 dolari U. S. A. și 200.000 lei plus dobândă și cheltueli de judecată, pârîtul E. L. a introdus excepțiuni cambiale pe care Tribunalul Cluj s. III le-a respins ca nefondate. În contra acestei sentințe numitul pârît a făcut apel, iar Curtea de Apel Cluj s. II a respins apelul și a menținut sentința tribunalului.

Recurentul E. L. pune în discuțiune în rezumat două chestiuni și anume: în prim rând chestiunea de a se ști dacă asociatul retras dintr'o societate în nume colectiv, înainte de introducerea cererii de concordat preventiv, se bucură — pentru datoriile contractate de societate înainte de retragere — de dispozițiunile alin. 3 al art. 42 din legea concordatului preventiv, potrivit căruia beneficiul concordatului societății profită și asociaților; iar în al doilea rând, pune în discuțiune chestiunea de a se ști care este

valoarea juridică a girului dat de unul dintre asociații unei atari societăți pentru o datorie cambială a societății; recurentul susține că Curtea de Apel a săvârșit o serie de omisiuni esențiale între care și aceea că nu a examinat chestiunea dacă intimata văduva lui A. H. și-a încasat cota concordatară.

Curtea de Apel a respins excepțiunea invocată de recurent că se bucură și dânsul de beneficiul concordatului acordat societății, pe două considerațiuni și anume: pe de o parte, că nu intră în dispozițiunile alin. 3 al art. 42 citat, deoarece recurentul s'a retras din societate înainte de introducerea cererei de concordat, or textul citat se referă numai la asociații cari aveau această calitate în momentul introducerii cererei de concordat, iar pe de altă parte, că întru cât a girat cambiile în calitate personală, rezultă că, potrivit alin. II al aceluiași articol recurentul este exclus dela beneficiile concordatului acordat societății.

Deci, Curtea de Apel constată în fapt că recurentul a semnat cambiile în litigiu în dublă calitate, ca emitent pentru și în numele societății și personal ca girant.

Potrivit art. 88 cod. civ. ard., asociatul într-o societate în nume colectiv răspunde solidar și nemărginit, pentru toate obligațiunile contractate de societate până la data retragerii acestuia din societate, — dispozițiune din care rezultă că asociatul este de drept garantul societății și răspunzător pe cale de regres față de creditorul societății pentru obligațiunile societății, putându-se creditorul întoarce pe cale de regres în contra asociatului ori de câte ori n'a obținut achitarea creanței sale dela societate.

Dacă legea concordatului preventiv, prin art. 42 alin. 2 a prevăzut că creditorii cu toate că au aderat la concordat, păstrează toate drepturile lor în contra obligațiilor pe cale de regres, tocmai dela această regulă a voit să facă excepție și dela această răspundere pe cale de regres a voit să-i apere pe asociații unei societăți în nume colectiv, reducând prin alin. 3 din același articol răspunderea lor pentru obligațiunile societății în aceeași măsură în care s'a redus obligația societății prin concordatul omologat.

Dela beneficiul reducerii răspunderii asociatul nu poate fi înlăturat pe motivul că el cu totul superfluu a garantat și expres față de creditor obligația societății, ori a semnat ca avalist sau girant cambia emisă de societate pentru datoria sa deoarece prin fidejusiunea, girul sau avalul dat, asociatul nu contractează față de creditorul societății o obligațiune nouă și nu și agumentează răspunderea legală — fiind el pe baza codului comercial ca garantul societății în aceeași măsură responsabil cu patrimoniul său și fără vreo declarațiune expresă de fidejusiune, aval sau gir, așa că prin aceste acte exprese asociatul recunoaște și întărește numai răspunderea sa existentă pe baza codului comercial, neschimbându-se prin aceasta raportul de garanție dintre el și creditorul societății.

Deși în principiu girul dă naștere unei obligațiuni autonome și abstracte, totuși girul produce acest efect numai pentru terțul posesor de bună credință al cambiei în mâinile căruia

cambia s'a separat de cauza emisiunii și numai în această înoteză intră girantul în prevederile art. 42 alin. 2 din legea concordatului preventiv — nu însă dacă, cum e cazul în speță, posesorul cambiei este însuși beneficiarul girului față de care girantul s'a obligat direct și căruia, conform cu art. 92 din legea cambiei ardeleni, îi este opozabil raportul de bază care a dat naștere girului — or acest raport în speță dintre recurent și intimată este acel al asociatului și creditorului societății care îi dă drept recurentului la beneficiul art. 42 alin. 3 din legea concordatului.

Astfel fiind, numai cu rea aplicatiune a art. 42 alin. 2 din legea concordatului preventiv și cu violarea alin. 3 din același articol și art. 92 din legea cambiei ard. Curtea de Apel a înlăturat pe recurent dela beneficiul acordat prin zisul art. 43 alin. 3 pentru motivul că a semnat cambiile în chestiune și ca girant.

Deci, acest temei al deciziunii Curții de Apel este nefondat și ca atare recursul cată a fi admis pe acest motiv de casare.

Astfel fiind, urmează a examina celălalt temei al deciziunii atacate cu recurs tras din dispozițiunile alin. 3 al art. 42 citat.

Acest text, cum s'a mai spus, prevede că beneficiul concordatului acordat societăților în care sunt asociați nemărginiți răspunzători profită și acestora.

Din interpretarea acestui text rezultă că atunci când legiuitorul a întrebuițat expresiunea „sunt” s'a referit la existența răspunderii nelimitate a asociaților, iar nicidecum, după cum decide Curtea de Apel, la existența încă în societate a asociatului, or asociatul, conform cu art. 121 cod. comercial ard., răspunde pentru obligațiunile societății în nume colectiv timp de 5 ani dela data publicării esșrei sale din societate.

A-l supune pe asociatul esit din societate unei mai mari răspunderi decât pe cei rămași în sânul societății, n'ar avea nicio rațiune, din moment ce baza răspunderii tuturor este aceea, adică calitatea lor de asociați.

Deci, cu violarea acestui alineat Curtea de Apel a decis că recurentul nu poate invoca în favoarea sa dispozițiunile citatului text, pe considerațiunea că esise din societate înainte de intreruperea cererei de concordat, distincție pe care legea nu o face și întru cât el este un asociat cu răspundere nelimitată rezultă că și celălalt temei al deciziunii Curții de Apel este nefondat și ca atare recursul cată a fi admis și din acest punct de vedere, deciziunea Curții de Apel a fi casată în întregime, iar dosarul a se restitui aceleiași Curți de Apel spre o nouă judecare, când aplicând principiile de mai sus va examina actiunea dacă intimata în recurs, reclamanta în proces a încasat cota concordatară și în acest caz mandatul de plată urmează a fi invalidat față de recurent, iar în caz negativ a limita mandatul față de recurent numai până la concurența restului neîncasat din aceeași cotă.

CURTEA DE CASAȚIE SECȚIA III-a
Decizia Nr. 1812 din 12 Octombrie 1937.
Președinția dlui **D. G. Lupu**, Președinte.

CAMBIE. — Dispozițiunile art. 63 al. 3 și 4 noua lege cambială. Excepțiuni neinvocate la primul termen de înfățișare înaintea primei instanțe de fond. Ridicarea lor în apel. Neopunerea decăderii de către reclamant. Prezumarea renunțării la disp. art. 63 al. 3 și 4. Dacă se mai poate face un motiv de recurs în asemenea condițiuni, bazat pe violarea susziselor dispozițiuni. Soluție negativă.

Văzând motivul II de casare, invocat în mod suplimentar pe lângă motivul I de casare, depus cu petițiunea înregistrată sub Nr. 3737 din 16 Februarie 1937.

Având în vedere că prin acest motiv de casare recurenta susține că instanța de apel a violat dispozițiunile art. 63 alin. 3 și 4 din legea cambiei și biletului la ordin din 1 Mai 1934, când a primit apelul pârâților pe temeiul excepțiunii că actul de protest este nul, fiindcă nu cuprinde mențiunea orei, când a fost încheiat, deoarece potrivit textului citat, excepțiunile cambiale trebuiesc propuse la primul termen de înfățișare, ori în speță, după cum se constată din desbaterile care au urmat în ședința dela 4 Aprilie 1935 înaintea Tribunalului, pârâții nu au propus atunci excepțiunea de mai sus cu privire la nulitatea procesului;

Considerând că art. 63 alin. 3 și 4 din legea cambială prevede că excepțiunile cambiale trebuiesc propuse la primul termen de înfățișare, iar prin primul termen de înfățișare se înțelege primul termen la prima instanță, când procedura fiind îndeplinită, părțile pot pune concluziuni în fond, chiar dacă pârâtul sau oponentul nu se prezintă;

Că de aici rezultă că partea care nu a ridicat excepțiunile cambiale înaintea primei instanțe la primul termen de înfățișare când procesul a fost în stare de judecată în fond, nu are într'adevăr dreptul ca să le invoace pentru prima dată în fața instanței de apel;

Că însă întrucât în speță, recurenta nu a opus intimațiilor în apel decăderea prevăzută de textul de mai sus, ci a acceptat discuțiunea excepțiunii de nulitatea actului de protest pentru lipsa mențiunii orei când a fost încheiat, este prezumată că a renunțat să se prevaleze de dispozițiunile cuprinse în aliniatele 3 și 4 ale art. 63 din legea cambială, cari nu pot fi considerate ca dispoziții de ordine publică, și deci motivul III suplimentar de casare bazat pe violarea acestui text este nefondat.

CURTEA DE CASAȚIE SECȚIA III-a
Decizia Nr. 1671 din 28 Septembrie 1937
Președinția dlui **C. Crăciunescu**, Consilier.
ARDEAL. TRANSPORT FEROVIAȚ. —

Prescripția pentru vătămarea sau pierderea transportului. Art. 390 c. com. și 80 reg. transp. Neexecutarea contractului de transport. Prescripția de trei ani conf. art. 1489 c. c. Ard.

COMPENSARE PE CALE DE APĂRARE. — Când e admisibilă.

Văzând motivele I și II de casare ;

Având în vedere că recurenta Regia Auto-nomă a C. F. R. se plânge de violare de lege și a art. invocate din regulamentul de transport pe C. F. R., eroare grosieră de fapt, omisiune esențială și exces de putere, susținând în esență că, nu se putea face compensația creanței pârâtei față de C. F. R., întrucât acțiunea pârâtei derivând dintr'un contract de transport, s'a prescris prin trecere de un an; că, compensarea nu putea avea loc și pe motivul că creanța pârâtei nu era certă, lichidă și exigibilă, și această pretenție trebuia făcută pe calea unei cereri noi sau reconvenționale, iar nu pe cale de apărare; că, Curtea de Apel a săvâșit eroare gravă de fapt când a constatat că expeditorul a fost înștiințat de soarta ultimului transport numai la intențarea acțiunii și a omis să cerceteze actele din care rezultă că pârâta a fost avizată la timp și dânsa a refuzat să dispună de transport; că, Curtea nu se ocupă de art. 57 din regulamentul de transport invocat și nici de art. 411 cod. com. ard. cu privire la dreptul de gaj;

Considerând că, Curtea de Apel pentru a respinge prescripția de un an ridicată de C. F. R., motivează judicios că prescrierea de un an prevăzută de art. 390 cod. comercial și 80 din regulamentul de transport din 1920, se referă la drepturile născute din cauza vătămării sau pierderii transportului, ceiace nu este cazul în speță, unde pârâta și-a bazat cererea de compensație pe dreptul său de despăgubire ivit din neexecutarea contractului de transport și pe faptul că reclamanta și-a reținut marfa, ori acest drept se prescrie în termen de 3 ani, conform art. 1489 c. civ. ard., socotit dela ziua, când ivirea pagubei a ajuns la cunoștința celui în drept, și în speță soarta transportului a fost adusă la cunoștința pârâtului, numai în ziua când acțiunea reclamantei i-a fost înmănată, cum constată Curtea de Apel conform cu actele dosarului și reclamanta C. F. R. n'a făcut nici o dovadă cu care să dovedească contrariul;

Că deasemeni, Curtea de Apel era în dreptul ei să facă compensarea creanței pârâtei față de C. F. R., căci suma datorată de reclamant pârâtei era determinată în cuantumul ei și firma pârâtă a putut să o opună în fața instanței pe cale de apărare, iar reclamanta primind discuția compensării, nici nu a făcut măcar vre-o obiecțiune înaintea primei instanțe în forma mai sus arătată — când pârâta a invocat compensația, — ci s'a apărut numai în sensul că această compensație nu opera, fiind prescrisă prin trecerea unui an;

Considerând că, Curtea de Apel cu drept cuvânt nu a luat în seamă art. 57 din regulamentul de transport pe C. F. R., căci el se referă la eliberarea mărfii, ceiace în speță nu a avut loc, așa că nici art. 411 cod. comercial ardelean, nu putea opera, deoarece în speță nu mai putea fi vorba de gajul unor mărfuri de cari C. F. R. să și folosise deja, fără a le fi vândut prin licitație publică potrivit normelor prevăzute de codul comercial;

Că dar motivele I și II de casare nefiind fondate, recursul urmează a se respinge.

CURTEA DE CASAȚIE SECȚIA III-a
Decizia Nr. 937 din 25 Mai 1937.

Președinția dlui **C. Crăciunescu**, Consilier.

CAMBIE. — (Noua lege cambială). **Apel contra sentinței pronunțată în opoziție la somațiunea de plată. Termenul în care pot fi depuse motivele de apel (art. 62).**

Văzând motivul III de recurs;

Având în vedere că prin motivul II de casare recurentul se plânge de rea aplicațiune și greșita interpretare a art. 62 din noua lege cambială, în dezvoltarea căruia susține în esență că, deoarece motivele formulate de parte în cadrele unei căi de atac, în speță apel, tind la schimbarea soluțiunii date în urma înlăturării motivelor cari rezidă la baza hotărârei ce se atacă, partea nu este în situația și în măsura de a formula motivele căii de atac, decât cunoscând considerentele pe cari se întemeiază hotărârea atacată, astfel că termenul pentru depunerea motivelor de apel nu poate fi altul decât cel de 15 zile vizat prin art. 62 calculat dela comunicare, iar nu dela data pronunțării hotărârei ce se atacă, cum greșit motivează Tribunalul;

Având în vedere că art. 62 din noua lege cambială stabilind modul de calculare și durata termenului de apel în contra hotărârii pronunțate asupra opoziției făcute împotriva somațiunii de plată, se mărginește a spune că termenul de apel este 15 zile dela pronunțare;

Considerând că, deși este exact, că nici acest text și nici altul din noua lege cambială, nu cuprinde vre-o dispozițiune cu privire la termenul depunerii motivelor de apel, nu mai puțin însă este adevărat, că atât după sistemul și spiritul procedurii civile bucovinene sau ardelene, cât și după acel ce rezidă la baza legii accelerării judecăților, cererea de apel trebuie formulată și redactată cu observarea unor condițiuni esențiale anume prevăzute, a căror îndeplinire necesarmente implică în sine cunoașterea temeiurilor hotărârii atacate, cunoaștere care se face prin actul comunicării;

Că prin urmare dacă apelul prevăzut de art. 62 din noua lege cambială trebuie într'adevăr introdus în termen de 15 zile dela pronunțare, depunerea motivelor de apel va putea fi făcută și prin petiție deosebită depusă tot în termen de 15 zile socotite dela comunicare;

Considerând că o asemenea interpretare a art. 62 citat este sprijinită și pe rațiunea că, dacă pronunțarea unei hotărâri poate fi suficientă pentru parte spre a ști dacă are sau nu interes să uzeze de o cale de atac, în speță de calea apelului, depunerea și redactarea mijloacelor de atac presupune neapărat cunoașterea temeiurilor de drept și de fapt în baza cărora instanța a dat hotărârea sa, iar o atare cunoaștere în mod virtual presupune și cere, cum s'a arătat, comunicarea hotărârei ce se atacă;

Că în asemenea condițiuni și întrucât în speță este necontestat, că recurentul a depus motivele de apel în termen de 15 zile dela comunicarea hotărârei primei instanțe dată asupra opoziției, Tribunalul rău și în mod greșit a admis incidentul bazat pe tardivitatea depunerii motivelor de apel și respingând numai pe acest motiv, a făcut o rea aplicațiune și a in-

terpretat greșit art. 62 din noua lege cambială, dând astfel o hotărâre casabilă;

Că dar motivul II de casare fiind întemeiat, recursul urmează a fi admis și a se casa sentința atacată pe acest motiv, fără a se examina celelalte motive de casare.

CURTEA DE CASAȚIE SECȚIA III-a
Decizia Nr. 1826 din 5 Noembrie 1936

Președinția dlui **Gh. Nedici**, Consilier.

ARDEAL. ACT COMERCIAL FUNDAMEN-

TAL. **Caracterizare. Aplicațiune la revânzare.**

COMERCIANT. — **Condițiuni pentru a atrage această calitate. Exercițarea de acte de comerț în mod profesional. Înțelesul noțiunii „profesional“.**

Având în vedere că prin motivele II, III și IV de casare se susține în esență că greșit Curtea de Apel a stabilit că atât Montbach Eugen cât și urmașii săi sunt înlăturați, pe motiv că la data contractării împrumutului au fost comercianți, iar datoria a fost comercială, și că greșit au fost considerați comercianți;

Având în vedere că este exact în drept că potrivit art. 69 al. II din legea pentru lichidarea datoriiilor urbane și rurale, sunt exceptată dela beneficiul acestei legi datoriile comercianților ce nu sunt de natură civilă;

Considerând că din interpretarea art. 3 din codul de comerț rezultă că se consideră comerciant numai acela care face acte de comerț, făcându-și din aceasta o profesiune obișnuită; că însă acela care în mod accidental sau ca un accesoriu al ocupațiunii sale principale, face acte de comerț, sau acela care își vinde produsele sale, nu poate fi considerat comerciant;

Având în vedere că, Curtea de Apel a stabilit calitatea de comerciant a fraților Montbach Emeric și Eugen, la data contractării împrumutului, pe baza aceia că ei, în epoca dela anul 1928 până la 29 Februarie 1932, inclusiv s'au ocupat în mod profesional cu cumpărarea de vite, pe care apoi îngrășate le-au revândut;

Având în vedere că din art. 3 al codului de comerț combinat cu art. 258 pct. 1, care interesează în speță, rezultă că în sistemul codului comercial în vigoare în Ardeal, numai exercițarea actelor de cumpărare de lucruri mobile cu scopul de a le revinde, atribue persoanei calitatea de comerciant, revânzarea ca atare nefiind un act comercial fundamental;

Că deci pentru a se ști dacă frații M. E. și E. la data contractării împrumutului — 16 Octombrie 1931 — pot fi calificați ca având calitatea de comercianți, determinat este singurul fapt dacă ei, la acea dată, mai făceau sau nu cumpărări de vite cu scop de revânzare, deoarece revânzarea posterioară în intervalul dela 20 Iulie 1931 până la 29 Februarie 1932, a vitelor cumpărate anterior, — cum s'a spus mai sus, — singură nu le atribue calitatea de comercianți, — fapte pe cari Curtea de Apel nu le-a cercetat și stabilit;

Având în vedere că în speță se constată că recurentul M. E. a cerut instanțelor de fond să dovedească că ei personal au făcut numai un singur act de comerț, adică cumpărarea celor 114 vite revândute la Viena și care act trebuie

considerat ca un act unitar; că îngrășarea viteilor s'a făcut numai ca un accesoriu al ocupației sale de agricultor, în scop de a-și valorifica produsele solului cât mai bine prin îngrășarea vitelor cumpărate și prășite pe moșia sa; că însă Curtea de Apel trece peste aceste obiecțiuni ale numitului recurent, stabilind că el și fratele său erau comercianți, fără să examineze și aceste împrejurări, cari sunt de natură să schimbe calitatea de comerciant a acestuia;

Având în vedere că o condițiune esențială a calității de comerciant este exercitarea actelor de comerț în mod „profesional”, ori exercitarea mai multor acte comerciale (pluralitatea) în sine încă nu constituie profesionalitate, deoarece profesionalitatea consistă în exercitarea actelor în așa mod, încât să formeze o ocupațiune perseverentă, să fie un exercițiu așa de des și consecutiv, încât să constituie oarecum o specială condițiune de existență și de viață socială; profesiunea este starea unei persoane care face din repetarea unor anumitor acte ocupațiunea vieții sale și dela care el cere resursele existenței sale și dela care el cere resursele existenței sale sociale; nu există însă profesiune în sensul codului de comerț, când o persoană ca încercare, atrasă de ocaziuni favorabile sau pentru a-și realiza un venit incidental, tranzitoriu, încheie chiar mai multe acte comerciale și chiar în timp mai îndelungat necesar realizării, — elemente esențiale pe care Curtea de fond însăși nu le-a cercetat dacă în speță există sau nu:

Că prin acest procedeu Curtea de Apel a săvârșit omisiune, care s'a arătat că este esențială, deoarece poate duce la schimbarea soluțiunii, astfel că motivele II și IV de casare fiind fondate, recursul caută a fi admis, fără a mai examina motivul III de casare, care față de cele expuse, devine fără interes.

Jurispr. procedurale.

CURTEA DE CASAȚIE S. II.

Dec. Nr. 505—1937.

Președinte **T. Radu. Cons.**

Cheltueli de judecată acordate printr'o hotărâre a Inaltei Curți de Casație. Nu se aplică legile ardeleni în privința executării lor. Hotărârea Inaltei Curți executabilă prin ea însăși. Art. 87 din legea de organizare a Inaltei Curți.

Instanța de apel, privitor la neadmiterea de către tribunal a executării cheltuelilor de judecată din recurs, motivează că dacă conform jurisprudenței constante deciziunile Curții de Casație date asupra hotărârilor venite dela instanțele judecătorești din Transilvania, constituiesc titluri executorii prin ele înșile și prin urmare nu mai au nevoie de vreo formalitate pentru a fi executate, apoi însă art. 35 din legea LIV din 1912 fiind încă în vigoare, potrivit acestui text, dacă ordonarea execuției se cere în baza unei hotărâri date de vreo instanță civilă care este în drept a ordona execuția, instanța va constata din oficiu în scopul executării dacă s'a comunicat în termen legal hotărârea care serveș-

te de bază la ordonarea execuției, astfel că în mod temeinic constată Curtea — prima instanță. a pretins în prealabil comunicarea deciziei Curții de Casație a cărei executare s'a cerut, termenul de îndeplinire calculându-se dela data comunicării, potrivit art. 399 combinat cu art. 547, 529 și 511 pr. civilă, iar execuția trebuia cerută după expirarea termenului de păstrare potrivit art. 8 din legea X din 1881.

În materie de executare a hotărârilor Curții de Casație procedura fiind cea prevăzută în însăși legea de organizare a supremei instanțe și cum, **potrivit art. 87 din această lege, legile și regulamentele contrare dispozițiilor din legea Curții de Casație sunt abrogate, urmează că în această materie nu se aplică legile din Ardeal privitoare la execuție.**

În speță. Curtea de Apel, în soluționarea cererii de executare a cheltuelilor de judecată, prealabil a hotărârii Curții de Casație, privitoare la cheltuelile de judecată spre a putea fi executată, prin aceasta a comis un exces de putere, pronunțând o hotărâre casabilă.

Deci, acest motiv de casare este întemeiat.

Jurispr. penale.

INALTA CURTE DE CASAȚIE S. II

Decizia penală nr. 2357—1937

Președinția dlui **N. Bădescu-Roșiori**, consilier.

Parte civilă. Dacă poate uza de calea recursului în caz de încălcare de lege sau nulitate a actelor de instrucțiune. Soluțiune afirmativă. Art. 448, 451, 479 și 495 din codul de procedură penală Carol al II-lea.

Curtea, în complectul de divergență prevăzut de art. 15 din legea sa organică, a luat în cercetare cestiunea admisibilității recursului făcut de partea civilă Lionel P. contra deciziunii Camerii de acuzare a Curții de Apel București cu nr. 351 din 1937 și anume cestiunea de a se ști dacă recursul părții civile contra deciziunii Camerei de acuzare este admisibil.

Curtea,

Având în vedere că prin deciziunea cu nr. 351 din 17 Februarie 1937, Camera de acuzare a Curții de Apel București a anulat, ca insuficient timbrat, apelul făcut de partea civilă L. B. contra ordonanței definitive cu nr. 192 din 1936 prin care judecătorul de instrucție al Tribunalului Ilfov, Cabinetul 9, decisese că nu există caz de urmărire contra lui Charles M. D. și alții pentru niciun fapt penal;

Că, în contra acestei deciziuni partea civilă a declarat în termen recurs motivat;

Având în vedere că la termenul de 18 Iunie 1937 această secțiune a constatat că s'a ivit divergență asupra cestiunii de a se ști dacă recursul părții civile împotriva deciziunii Camerei de acuzare este admisibil;

Având în vedere că noua procedură penală prin cartea IV, titlul II (art. 448—495), ocupându-se de căile de atac ordinare în contra hotărârilor instanțelor de instrucție și judecată, dispune, între altele, că partea civilă are drept de

apel la Camera de acuzare în contra ordonanțelor date în cursul instrucțiunii, în caz de respingere a cererii de constituire ca parte civilă (art. 448 pct. 3), precum și în contra ordonanțelor definitive, în caz de neurmărire și de incompetență, prevăzându-se în mod expres că în caz de neurmărire apelul părții civile pune în mișcare acțiunea anal (art. 451 pct. 3);

Că, apoi art. 453 prescrie că în contra deciziei Camerei de acuzare se poate face recurs în condițiunile prevăzute în cartea IV, titlul II, capitolul II, secțiunea III, care cuprinde art. 471—495 ;

Având în vedere că art. 495 de sub această ultimă secțiune, arătând părțile cari pot face recurs, după ce la punctul 2 prevede că Ministerul public poate face recurs contra hotărârii de condamnare sau achitare, dată în materie corecțională, precum și contra deciziei Camerei de acuzare, prescrie la punctul 4 că partea civilă poate face recurs contra hotărârii de condamnare sau de achitare a inculpatului, numai împotriva dispozițiilor referitoare la pretențiile civile și cheltueli de judecată.

„In procesele pornite pe bază de reclamație directă, conform art. 227 și 228, în caz de achitare a inculpatului și când Ministerul public a pus concluziuni tot de achitare, recursul părții civile investește instanța de casare cu dreptul de a se pronunța și asupra temeurilor juridice ale achitării“.

Considerând că împrejurarea că prin art. 495 nu se menționează că și partea civilă poate face recurs contra deciziei Camerei de acuzare se datorește numai unei inadvertențe și nu se poate conchide din această simplă omisiune că partea civilă nu ar avea dreptul de a uza de o atare cale de atac, deoarece acest drept rezultă implicit din faptul că partea civilă are, conform art. 448 și 451 dreptul de apel la Camera de acuzare și în special din art. 479 conform căruia „călcările de legi și nulitățile actelor de instrucție sau a celor ce au urmat în fața Camerei de acuzare nu pot fi invocate decât prin recursul ce s'ar face contra deciziei Camerei de acuzare“ ;

Considerând, prin urmare, că din moment ce partea civilă poate face apel la Camera de acuzare în cazurile prevăzute de art. 448 și 451, trebuie să i se recunoască în aceste cazuri și dreptul de recurs contra deciziei prin care Camera a statuat asupra acestui apel;

Că, pe calea recursului în casare, în afară de cazurile și motivele pentru cari poate face apel, partea civilă mai poate invoca, potrivit art. 479, și călcările de lege și nulitățile actelor de instrucție sau a celor ce au urmat în fața Camerei de acuzare care nu mai pot fi invocate în fața instanței de judecată a fondului procesului;

Că, în consecință în cazurile arătate dreptul de recurs al părții civile contra deciziei date de Camera de acuzare este în principiu admisibil;

Pentru aceste motive, Curtea constată că recursul părții civile în contra deciziei date de Camera de acuzare este admisibil în principiu.

INALTA CURTE DE CASAȚIE S.II-
Decizia Nr. 3148—1937.

Președenția **Dlui Th. Radu, Consilier.**

Eroare asupra victimei nu modifică caracterul crimei de omucidere. Starea de beție a acuzatului. Temniță grea este pedeapsa mai blândă decât munca silnică. Cuantumul pedepsei este de atributul suveran al instanțelor de fond cu condiția să păzească limitele legale.

Văzând motivul II de casare bazat pe nulitățile de formă prevăzute de art. 474 parte I pct. 3 și 7 din procedura penală Carol II prin care se menține, în esență, că acuzatul fiind în eroare asupra persoanei victimei nu poate fi condamnat pentru omor ci numai pentru tentativă de leziuni corporale grave cauzatoare de moarte prin imprudență.

Considerând că eroarea asupra persoanei victimei nu este o cauză care să modifice caracterul crimei de omucidere cu voință de oarece legea penală sancționează sustrimarea vieții unei persoane fără a face distincție dacă victima era sau nu vizată de acuzat fiind suficient a se stabili intențiunea de a omori materializată prin aducerea ei la îndeplinire.

Că astfel fiind și cum în speță s'a stabilit că acuzatul cu intențiune de a ucide a aplicat victimei mai multe lovituri în cap provocându-i hemoragie cerebrală din care cauză a încetat din viață, urmează că infracțiunea a fost bine calificată și nu se învederează niciun exces de putere și prin urmare motivul III de casare este nefondat.

Văzând motivul III de casare comun cu motivul IV de casare bazate pe nulitățile de formă prevăzute de art. 474 partea I pct. 3 și 6 și pe nulitățile de fond prevăzute de art. 474 partea II pct. 6, 7 și 8 Prc. Pen. Carol II prin care se susține, în esență, că acuzatul aflându-se în stare incompletă de beție urma să se aplice scuza legală din art. 129 din noul cod penal, cu atât mai mult cu cât dispozițiunile legii noi sunt mai favorabile acuzatului.

Având în vedere că, în ceea ce privește scuza beției, instanțele de fond stabilesc că acuzatul în noaptea când a săvârșit infracțiunea, a avut o atitudine coordonată venind pe drum dela Z. la P. ducându-se acasă la socrii lui și de acolo plecând spre casă, unde era nunta.

Că, astfel fiind, nu rezultă scuza prevăzută de art. 129 din codul penal Carol II și deci prima parte a motivului de casare este nefondată.

Că, în ceea ce privește aplicarea legii mai blânde, art. 463 din codul penal Carol II prevede pentru crimă de omor pedeapsa cu muncă silnică dela 10 ani la 25 ani și degradare civică dela 3 la 8 ani și art. 289 din vechiul cod penal ardelean, în vigoare la data când s'a săvârșit infracțiunea, prevede pentru aceleași fapte pedeapsa cu temniță grea dela 10 până la 15 ani și excluderea de funcțiune.

Că, în conformitate cu art. 22 din codul penal Carol II, în gradarea pedepselor temniță grea este cu un grad mai joasă decât munca silnică pe timp mărginit astfel că dispozițiunile mai favorabile acuzatului sunt acelea din vechiul cod penal ardelean, pe care instanțele de fond le-au aplicat și prin urmare motivele III și IV de casare sunt nefondate.

Văzând motivul ultim de casare bazat pe

nulitatea de fond prevăzute de art. 474 partea II pct. 2, 6 și 7 procedura penală Carol II prin care se susține, în esență, că deși Curtea de Apel a adoptat constatările de fapt și concluziunile în drept ale primei instanțe totuși a mărit pedeapsa daă de Trib. dela 10 luni reclusiune la 5 ani temniță grea fără nici o motivare.

Considerând că, instanța de apel, admitând apelul Parchetului Someș, declarat pentru majorarea pedepsei și menținând aplicarea art. 92 din vechiul cod penal era în drept să aprecieze cuantumul pedepsei și aprecierea sa este suverană și nu poate fi cenzurată de Inalta Curte de Casație decât în cazul când ar fi depășit limitele pedepsei fixate de lege.

Că astfel fiind și cum, în speță, art. 279 din vechiul cod penal ardelean prevede pedeapsa cu temniță grea dela 15 ani și aplicându-se art. 92 din același cod penal acuzatul a fost condamnat la 5 ani temniță grea, pedeapsa aplicată este în limitele fixate de lege și prin urmare și ultimul motiv de casare este nefondat, recursul urmează a fi respins ca atare.

INALTA CURTE DE CASAȚIE S. II-a.

Deciziunea Nr. 3266—1937.

Președinția dlui Th. Radu, Consilier.

Cerere de a se judeca din nou recursul bazat pe faptul că inculpatul a fost rău apărât.

DELIBERAND;

Asupra cererii făcute de T. N. de a se judeca din nou recursul său declarat contra deciziunii cu Nr. 1033—1934 a Curții de Apel Cluj Sec. I-a și care a fost soluționat la 1 Octombrie, 1936 prin deciziunea penală cu Nr. 2855 a aceleii Inalte Curți Sec. II-a.

Având în vedere că în sprijinul cererii sale, numitul pretinde, că a fost insuficient apărât de către avocatul I. din București, care în necunoștința dosarului s'a referit la motivele de recurs formulate în scris, fără a le dezvolta oral și aceasta după ce Inalta Curte de Casație i-a respins acestui adv. cererea de amânare a cauzei întemeiată pe împrejurarea că avocatul titular al procesului Dr. R. F. nu s'a putut prezenta să-i susțină interesele, fiind bolnav.

Având în vedere că această cerere de rejudecare a unui recurs odată soluționat, din modul cum este formulat, ne întrunind condițiile unei cereri de anulare, ca una ce nu este fondată pe o eroare materială conform art. 485 proc. pen. dar nici pe acelea ale unei cereri de repunere în termen prevăzută de art. 100 și următ. din proced. pen. dat fiind că partea nu dovedește că a fost personal în imposibilitate de a se prezenta la ziua judecării dintr'o forță majoră — cată a se considera ca inadmisibilă, urmând a fi respinsă în consecință.

CURTEA DE APEL CLUJ Sec. I

Deciziunea Nr. 1225—1937.

Președinția dlui I. Mănescu, președinte

Regulator de competență în cazul Art. 473 și 301 c. p.

Sedința de Consiliu din 7 Decembrie 1937.

S'a luat în discuție cererea Parchetului Tribunalului Năsăud pentru regularea competenței în procesul penal privitor pe Borda Vasile, Țiridier silvic pentru delictul de vătămare gravă a integrității corporale.

Curtea.

Având în vedere, că Tribunalul Năsăud, fiind investit cu judecarea acestui proces și-a declinat competența în favoarea Judecătoriai mixte Bistrița pe motiv că fapta pusă în sarcina inculpatului se pedepsește mai grav pentru delictul de leziuni cororale de cât delictul abuzului de putere, iar Judecătoria mixtă Bistrița își declină și ea competența pe motiv că în sarcina inculpatului concură un concurs real de infracțiuni și deci față cu dispozițiunile art. 30 tez. II pr. p. judecarea cauzei aparține Tribunalului neputând fi vorba în cauza de o infracțiune complexă.

Având în vedere că în speță este a se judeca fapta unui funcționar care abuzând de puterea sa, în exercițiul funcțiunei sale, a vătămat sănătatea unui particular.

Având în vedere că cest fapt a fost calificat de Parchetul Tribunalului Năsăud, conform vechiului cod penal ca cumul al delictelor abuz de putere (art. 473) și leziuni corporale grave (art. 301 Cp).

Având în vedere că conform noului cod fapta comisă în speță de acuzat se incadrează în art. 248 în primul rând, iar în al doilea rând prin dispozițiunile aceluiaș art. în art. 472.

Având în vedere că din modul cum este redactat art. 248 Cp. Carol II, din momentul ce fapta funcționarului public se incadrează într-o infracțiune mai gravă, infracția prevăzută de art. 248 Cp. dispăre căci acest articol prevede expres că numai în acel caz se incadrează fapta în art. 248.

Având în vedere că așa după cum a comis. faptul, acuzatul, fapta lui se califică de vătămare a sănătății care se incadrează în art. 472 Cp. Carol II care prin măsura pedepsei ce trebuie aplicată, este o infracțiune mai gravă de cât infracția abuzului de putere din partea unui funcționar public.

Că așa fiind și din momentul ce pe deoparte abuzul de putere este de competența Tribunalului, și vătămarea sănătății este de competența Judecătoriai, iar pe de altă, din momentul ce infracțiunea de competența Tribunalului este înlăturată de infracția ce este de competența Judecătoriai, urmează ca singura instanță competentă de a judeca procesul de față este Judecătoria.

Pentru aceste motive.

Hotărește:

Că instanța competentă de a judeca prezentul proces este Judecătoria mixtă Bistrița nu Tribunalul.

Restitue dosarul pentru conformare.

Jurisprudențe la alte legi

CURTEA DE CASAȚIE SECȚIUNI-UNITE

Decizia Nr. 162 din 13 Mai 1937.

Președinția dlui D. Volanschi, Prim Președinte.

LEGEA CONTRIBUTIUNILOR DIRECTE. Intreprinderi comerciale și industriale. Stabilitatea venitului net impozabil. Dacă se scad din venitul brut creanțele pierdute. Soluție negativă.

Asupra chestiunii de a se ști dacă din veniturile brute ale întreprinderilor comerciale și industriale se scad sau nu, pentru stabilirea ve-

nitului net impozabil, creanțele definitiv pierdute ale întreprinderii respective;

Având în vedere că asupra acestei chestiuni, având să se pronunțe Curtea de Apel din Cluj S. II și Curtea de Apel din Timișoara S. III, au dat soluțiuni diferite, și anume prima Curte a stabilit că, potrivit art. 31 și 32 din legea contribuțiilor directe, creanțele de mai sus nu se scad, iar cea de a doua a adoptat soluțiunea contrarie;

Că, față de aceste soluțiuni contradictorii, d. Procuror General a sesizat Secțiunile Unite pentru a se da unitate de interpretare a legii.

Considerând că potrivit art. 31 din legea contribuțiilor directe, venitul net impozabil se obține scăzându-se din veniturile brute rezultate din operațiunile făcute în cursul anului, cheltuielile proprii ale întreprinderii, anume specificate în cele 10 puncte ale textului, printre cari nu fac parte creanțele ce formează obiectul discuțiunii din sptă;

Că, prin ultimul alineat al aceluiaș text se prevede că în afară de scăzămintele menționate, nici o altă scădere nu se mai poate face la stabilirea beneficiului net;

Că, după alegerea beneficiului net, art. 32 din aceeași lege prevede deasemeni că se mai scad, până la o anumită limită, rezervele statutare ale societăților anonime pe acțiuni, precum și rezervele speciale pentru creanțele dubioase trecute ca atare în bilanț;

Că, aceste rezerve sunt create tocmai în vederea acoperirii pagubelor ne cari întreprinderea le poate avea dela capitolul creanțelor neîncasabile sau definitiv pierdute;

Că, a se face o distincțiune între aceste creanțe, după cum există în privința încasării lor numai dubiul sau există chiar certitudinea, — ar fi fără nici o rațiune, întrucât intențiunea legiuitorului a fost nu atât de a scuti de impozit pierderile eventuale, cât mai ales acelea încercate efectiv de întreprindere;

Că, deci, creanțele pierdute fiind socotite odată prin formarea rezervelor amintite, ele nu mai au a fi scăzute din venitul brut, întrucât ar însemna să se facă două scăderi pentru acelaș capitol, ceace nu se poate admite;

Că, astfel fiind, art. 31 și 32 din legea contribuțiilor directe, cu privire la scăderea creanțelor definitiv pierdute, urmează a se interpreta în sensul celor stabilite mai sus.

CURTEA DE CASAȚIE SECȚIUNI-UNITE

Decizia Nr. 97 din 25 Februarie 1937.

Președinția dlui **D. G. Lupu**, Președinte.

LEGEA PENTRU PERCEPEREA ȘI URMARIREA VENITURILOR PUBLICE. — Impozite datorate. Poprire făcută de fisc în mâinile unui terțiu. Transferul judiciar al creanței în favoarea Statului.

LEGEA PENTRU REGLEMENTAREA LICHIDARII DATORIILOR ARIERATE ALE STATULUI. — Achitarea creanței de către terțiu poprit prin bonuri de impozite. Cui revine avantajul ce ar putea să rezulte din diferența de curs a bonurilor de impozite față de valoarea lor nominală?

Pentru urmărirea impozitelor, prin efectul popririi pe care fiscul o înființează în mâinile terților în baza dispozițiilor art. 28 din legea perceperii și urmării veniturilor publice, ope-

rează un transport judiciar în favoarea Statului, care dobândește calitatea de proprietar al părții din creanța debitorului său, egală cu suma ce i se cuvine. Dacă terțiu poprit achită creanța la Stat prin bonuri de impozite, care se pot procura de pe piață la un preț sub valoarea nominală, avantajul care ar putea să rezulte dintr'un asemenea mod de liberațiune, revine debitorului urmărit, iar nu terțiului poprit.

Apelantul plătind la fisc datoria intimată de lei 57.994, din care lei 28.021 în numerar și lei 29.973 în bonuri de impozite, cari la data de 11 Aprilie 1934 erau cotate la bursă 40% din valoarea nominală, nu s'a putut libera valabil de plata ratelor de chirie exigibile cari însumează lei 45.000, fiindcă în realitate n'a plătit 29.973, ci numai 11.989 lei, deoarece prin efectul popririi fiscului s'a operat transfertul special în ce privește numai persoana creditorului, datoria însă a rămas aceia din contract, art. 464 nr. civ. arătând că titlul constitutiv al datoriei este contractul dintre părți și poprirea neputând schimba această convenție;

Că — motivează mai departe Tribunalul — dacă prin plata sumei de 11.989 lei pe care apelantul a plătit-o în realitate fiscului, s'a putut stinge o datorie a proprietății de 29.973 lei și aceasta în virtutea legii din 8 Aprilie 1933, apoi prin această plată apelantul nu s'a putut libera față de intimată decât cu ceace a plătit în realitate, căci față de aceasta, plata nu ar fi putut-o face în bonuri de impozite, iar o plată făcută în asemenea condițiuni ar însemna o reducere a chiriei exigibile la mai mult de jumătate, ceace nu a putut intra în intențiunea părților la încheierea contractului.

În drept văzând motivul II de casare:

Considerând că potrivit art. 4 din legea pentru reglementarea lichidării datoriilor arierate ale Statului, bonurile de impozite vor fi primite de Stat până cel mai târziu la 1 Aprilie 1935, pe valoarea lor nominală sporită cu dobânda corespunzătoare timpului trecut dela emitere, în plata tuturor impozitelor datorate Statului și ale celor percepute de Stat în contul județelor sau comunelor, pentru exercițiile anterioare anului 1932, precum și a amenzilor fiscale;

Că prin acest text de lege s'a oferit debitorilor fiscului un mijloc avantajos pentru plata datoriilor lor către Stat, întrucât bonurile de impozit fiind titluri negociabile la bursă, ele pot fi procurate la o valoare reală inferioară valorii lor nominale;

Că, pentru urmărirea impozitelor de mai sus, fiscul fiind autorizat, prin art. 28 din legea perceperii și urmării veniturilor publice, a înființa popriri în mâinile terților, urmează a se cerceta dacă acești terți astfel popriți, atunci când plătesc Statului, fac aceasta în numele debitorului poprit sau în numele lor personal, cu dreptul, în ipoteza din urmă, de a reține pentru dânsii avantajul realizat prin plata făcută în bonuri de impozit;

Considerând că prin efectul acestei popriri, ce se consideră validată în temeiul art. 28 sus citat, operându-se un transport judiciar în favoarea Statului, care dobândește calitatea de proprietar al părții din creanță egală cu suma ce i se cuvine, — terțiu poprit devine obligat să facă plata în mâinile creditorului poprit;

Ca, plata efectuată la fisc de terțiu poprit

nefiind făcută decât în contul și achitul debitorului inițial, urmează a se decide că acestui debitor i se cuvine avantajul ce ar rezulta dintr'un mod de liberațiune pe care Statul la un moment dat înțelege să-l accepte;

Având în vedere că în speță, instanța de fond având să judece raporturile dintre debitorul poprit și terț, raporturi cari nu au fost desființate în urma popririi fiscalului, — a decis că datoia terțiului poprit s'a redus numai cu o sumă reprezentând valoarea reală, iar nu cea nominală a bonurilor de impozit, cu cari s'a efectuat plata, — această valoare urmând a se socoti numai în raporturile dintre Stat și debitorul poprit;

Că judecând astfel, instanța de fond a dat o soluțiune în conformitate cu principiile mai sus expuse și, prin consecință, nu a violat textele de lege menționate în motivul II de casare;

Că, deci, acest motiv fiind neîntemeiat, urmează a se respinge, iar dosarul a se restitui Secțiunii I-a, pentru judecarea celorlalte motive de recurs.

Notă. Dar dacă terțul are aceste titluri primite direct dela stat, ca plata de furnituri, salarii, etc. și nu sunt cumpărate de pe piață?

Să nu se uite că în cazul acesta pe el îl costă valoarea nominală nu cea după piață.

CURTEA DE CASAȚIE SECȚIA III-a

Decizia Nr. 2175 din 9 Noembrie 1937.

Președinția d-lui **C. Crăciunescu**, Consilier.

Legea lichidării datoriilor agricole și urbane. — Debitor comerciant. Creditor. Acțiune provocatorie pe baza art. 49 al. ultim pentru a se constata dacă comerciantul poate beneficia de aranjamentul prevăzut de art. 50. Inadmisibilitate.

În drept: Având în vedere motivul VI de casare:

Având în vedere că prin acest motiv de casare recurenței se plâng de violarea și greșita interpretare a art. 69 alin. ultim al legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, săvârșită de Curtea de Apel atunci când a decis că acțiunea provocatorie, prevăzută în aliniatul ultim al art. 69 citat, este aplicabilă și în cazul prevăzut de art. 50 al aceleiași legi;

Considerând că art. 69 din legea lichidării datoriilor agricole și urbane prevede o serie de excepțiuni dela beneficiul conversiunii conținută în capitolele I și III; că după ce legiuitorul enumără într'o serie de aliniate ce anume datorii se exceptează dela beneficiul capitolelor 1 și 2 în aliniatul următor (X) adaugă că instanțele de fond și de urmărire sunt competente în orice stadiu al procesului să se pronunțe dacă debitorul intră sau nu în prevederile legii, precum și asupra chestiunii de a se ști dacă vreuna din creanțe intră sau nu în excepțiunile enumerate în aliniatele anterioare; că fiind vorba de excepțiile ce scot o creanță numai dela beneficiile capitolelor 1 și 2, sau din acele capitole, este dela sine înțeles că acele creanțe nu pot fi decât de natură civilă, agricolă sau urbană;

Că, întrucât legiuitorul a acordat debitorului de a invoca pe cale de incident, oricând, avantajile cap. I și III, iar creditorilor excepțiile și decăderile de care s'a vorbit mai sus, prin ultimul aliniat al acestui text, și deci în cadrul preocupărilor pentru aceleași categorii de creanțe, legiuitorul a mai dispus că creditorii

ce ar voi să lămurească chestiunea dacă creanțele lor intră sau nu în prevederile legii sau sunt exceptate, să o poată face și pe calea unei acțiuni principale, care se va judeca de urgență;

Că este evident că această posibilitate a fost acordată de legiuitor numai pentru creanțele ce intră sau sunt exceptate dela beneficiul cap. 1 și 2, acest lucru rezultă din faptul că în alin. ultim în care se acordă dreptul de a uza de acțiunea provocatorie, legiuitorul se referă la cele cuprinse în aliniatul penultim, care trimite, și aceasta, după cum s'a arătat mai sus, numai la dispozițiunile cuprinse în cap. 1 și 2 al acestei legi;

Că însă spre deosebire de regimul pe care legiuitorul l-a fixat pentru creanțele civile, agricole sau urbane, unde debitorul nu este obligat să ceară printr'o procedură specială și într'un termen de mai înainte fixat, recunoașterea din partea instanțelor judecătorești că beneficiază de dispozițiile legii lichidării datoriilor, deoarece aceștia pot invoca acest beneficiu și pe cale de incident, în apărare atât cu ocazia judecării procesului în fond, cât și cu ocazia executării, pe comercianții ce pretind beneficiul art. 50 legea lichidării, legiuitorul îi obligă să provoace singuri deschiderea procedurii de aranjament prevăzută prin acel text, iar prin art. 29 al. III din legea pentru refacerea creditului din 20 Aprilie 1935, legiuitorul a îngrădit dreptul comerciantului de a introduce cerere de aranjament la un interval de trei luni dela promulgarea acelei legi, pentru a face în acest fel să înceteze starea de incertitudine, — dăunătoare vieții comerciale, — privind datoriile comercianților;

Că față de această fundamentală deosebire între tratamentul legii privind datoriile agricole și urbane și pentru cele comerciale, este ușor de înțeles că acțiunea provocatorie este de mare utilitate pentru creditorii ce socotesc necesar a lămuri cu un moment mai de vreme situațiunea debitorilor lor în raport cu dispozițiunile cap. 1 și 2 din legea lichidării datoriilor, în timp ce pentru creditorii ce au debitori comercianți ce voiesc să beneficieze de aranjamentul acordat de art. 50, acțiunea provocatorie nu are nici o utilitate, față de împrejurarea că procedura acestui aranjament trebuie să fie provocată de comerciant față de toți creditorii și numai până la data de 20 Iunie 1935, termen după care o atare cerere nu se mai putea introduce; că odată introdusă cererea, orice creditor care crede că cererea sa e admisibilă, are dela lege calea opoziției contra procesului verbal al judecătorului delegat;

Că astfel fiind, prin un exces de putere și greșita interpretare și aplicare a art. 69 ul. al. din legea dela 7 Aprilie 1934, a decis Curtea de Apel că intimații pot uza de acțiunea provocatorie prevăzută de art. 69 ultim aliniat din legea lichidării datoriilor agricole și urbane, — Curtea trebuia să se ocupe în speță numai asupra admisibilității sau nu a acțiunii provocatorii;

Că dar, motivul VI de casare fiind întemeiat, recursul urmează a se admite, — iar în fond se admite apelul recurenților în partea privitoare la admiterea acțiunii provocatorii, — cealaltă parte a dispozitivului Curței de Apel menținându-se, iar pentru considerațiunile expuse, acțiunea provocatorie, pornită de intimații Isak și Berta Ortzman se respinge ca inadmisibilă.